

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

Τὰ χρώματα τοῦ φωτός καὶ ἡ αὔξησις τῶν φυτῶν.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ ὑπαρξίς τῶν φυτῶν, ἐκείνων τοῦλάχιστον τὰ ὅποια εἶναι πράσινα, συνδέεται στενῶς μὲ τὸ φῶς, καὶ ὅτι φυτὸν κλειόμενον εἰς τὸ σκότος ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν κιτρινίζει καὶ ἀποθνήσκει. Γνωρίζομεν ἐπίσης καὶ τὸν λόγον, δι' ὃν τὸ φῶς εἶναι ἀπαραίτητον: ἐξ αὐτοῦ τὸ φυτὸν λαμβάνει τὴν δύναμιν νὰ προσβάλλῃ καὶ νὰ ἀποσυνθέτῃ τὸ ἐν τῷ ἀέρι διακχυμένον ἀνθρακικὸν ἀέριον, ὅπως τὸν ἀνθρακὰ αὐτοῦ χρησιμοποίησιν ὡς ὕλικόν διὰ τὴν αὔξησίν του. Διὰ τοῦ φωτός τὸ ἐλαφρὸν καὶ εὐκίνητον αὐτὸ σῶμα προσκολληταὶ εἰς τὴν γῆν μεταμορφούμενον εἰς μεγάλους κορμούς δένδρων, εἰς γλυκεῖς καρπούς, εἰς ὠραία ἄνθη.

Ἀλλὰ τὸ εὐεργητικὸν αὐτὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὸ ὅποιον διευθύνει τὴν πελωρίαν αὐτὴν ἐργασίαν ἐφ' ὅλης τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἡ φυσικὴ τὸ ἀναλύει εἰς ἑπτὰ χρώματα, ἀποδεικνύουσα, ὅτι δὲν εἶναι τι ἐνιαχὸν ἀλλ' ὅτι εἶναι μίγμα τῶν διαφόρων αὐτῶν φώτων. Γεννᾶται λοιπὸν ἡ ἐρώτησις, ἂν ὅλα τὰ ἰδιαίτερα χρώματα ἐξ ἴσου μετέχωσιν εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἢ εἰς ποῖον ἐξ αὐτῶν ἰδιαιτέρως τὰ φυτὰ ὀφείλουσι νὰ εἶναι εὐγνώμονα.

Πειράματα ἐκτελεσθέντα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔχουσιν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἐκ τῶν διαφόρων χρωμάτων τὸ ἐρυθρὸν ἔχει τὴν μεγαλειτέραν ἐνεργεσίαν, μετ' αὐτὸ ἔρχονται ἄλλα τινά, τὸ δὲ πράσινον εἶναι ἐντελῶς ἀδρανές. Φυτὰ δεχόμενα μόνον πράσινον χρῶμα θνήσκουσιν, ὡς ἂν εὐρίσκοντο εἰς τὸ σκότος. Τὸ πείραμα ἰδίως εἶναι περίεργον ὡς ἐξῆς: Διὰ νὰ δώσωμεν πράσινον φῶς εἰς τὸ φυτὸν, ἀναγκάζομεν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου νὰ διέλθῃ διὰ διαλύσεως περιεχοῦσης αὐτὴν τὴν χρωστικὴν οὐσίαν τῶν φυτῶν, τὴν *χλωροφύλλην*.

Τὸ πρᾶγμα ἐν τούτοις εἶναι εὐεξήγητον, ἠδύνατο δὲ καὶ νὰ τὸ προῖδῃ τις. Ἡ φυσικὴ διδάσκει, ὅτι σῶμα τι φαίνεται ἔχον ἐκεῖνο τὸ χρῶμα τὸ ὅποιον δὲν ἀπορροφᾷ. Σῶμα τι π. χ. εἶναι κίτρινον ὅταν ἀπορροφᾷ, ἢ, μὲ ἄλλας λέξεις, πνίγῃ ἐν τῇ μάζῃ του, ὅλα τὰ ἄλλα χρώματα, καὶ ἀντανάκτῃ ἢ ἀφίει διάβαται, ἂν εἶναι διαφανές, εἰς τὸ κίτρινον. Τὰ φυτὰ ἄρα ἀπορροφῶσι μᾶλλον ἢ ἤττον ὅλα τὰ χρώματα ἐκτὸς τοῦ πράσινου: ἄρα τὸ πράσινον εἶναι ἀδιάφορον δι' αὐτά, καὶ ἔλλαψις αὐτοῦ ἐκ τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου δὲν θὰ ἠλλάξῃ κατὰ τίποτε τὸ φυτικὸν βασίλειον. Ἀξιοπαρατήρητον εἶναι ἐπίσης, ὅτι τὸ μᾶλλον ἐνεργητικὸν χρῶμα εἶναι τὸ ἐρυθρὸν, δηλ. τὸ *συμπληρωτικὸν* τοῦ πρασίνου, ὡς λέγει ἡ φυσικὴ, ἢ, ὡς θὰ ἐλέγομεν κοινῶς, τὸ ἀντίθετόν του, δηλ. ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐνούμενον μὲ τὸ πράσινον δίδει περίπου λευκόν.

Τὰ χρώματα τοῦ φωτός δὲν φαίνονται ἄσχετα καὶ πρὸς τὴν ζωὴν τῶν ζώων. Εἰς ἐν τῶν ἀνωτέρω πειραμάτων, ὅπου διάφορα διαμερίσματα γῆς ἦσαν κεκαλυμμένα μὲ ὕελους διαφόρων χρωμάτων, παρετηρήθη, ὅτι μία μυρμηκία εὐριτικὸμένη προηγουμένως ἀλλοχοῦ ἦλθε καὶ ἐγκατέστη ὑπὸ τὴν ἐρυθρὰν ὕελον. Ὅπως ἐξετάσωσι μήπως ἦτο τυχαία ἢ περιπτώσις, ἀντήλλαξαν τὴν ὕελον ἐκείνην μὲ τὴν ὕελον ἐνδὸς ἄλλου διαμερίσματος. Μετὰ τινὰς ἡμέρας οἱ μύρμηκες μετέφερον τὴν κατοικίαν των πάλιν ὑπὸ τὴν ἐρυθρὰν ὕελον.

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἐστίας».

Ὁ κ. Μαυρογιάννης ἐν τῇ πραγματεῖᾳ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν Ἐπτανήσῳ ζωγραφικῆς σχολῆς τῶν Δοξαράδων, δημοσιευθεῖσα εἰς τὰ δύο τελευταῖα φυλλάδια τῆς «Ἐστίας», γράφει ὅτι αἱ εἰκόνες τῆς οὐρανίας τοῦ ἀγ. Σπυρίδωνος ἐν Κερκύρᾳ, ἔργα τοῦ Π. Δοξαρά, ἀφαιρηθεῖσαι ἐκείθεν καὶ «περιπλανηθεῖσαι ἀπὸ Ἐκκλησίας εἰς Ἐκκλησίαν κατήνησαν, ἄγνωστον ποῦ».

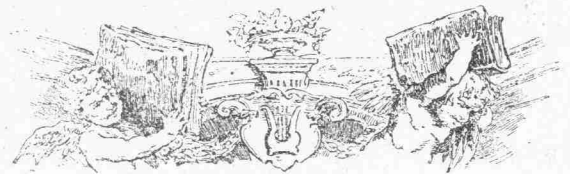
Ἐν τούτοις εἶναι γνωστὸν εἰς τινὰς τί ἀπέγειναν τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα ἔργα. Τρεῖς μὲν τῶν εἰκόνων ἐκείνων σώζονται ἐν Κερκύρᾳ, μία ἐν τῇ μονῇ τῆς ἀγ. Εὐφημίας καὶ δύο ἐν τῇ μονῇ τῶν Βλαχερνῶν παρὰ τὸ ἐνομομαστὸν *Καρόνι*. Αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπαλίθησαν πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀρραϊοκατηλιχῶς εἰς ἐμπόρους ξένους, ἐπὶ τούτῳ ἐλθόντας ἐνταῦθα, ὅπως μεταπωληθῶσιν, ἐννοεῖται, εἰς τοὺς ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἐκτιμῶντας τὰ τοιαῦτα. Αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ δυστυχὴς τύχη τῶν εἰκόνων τοῦ Δοξαρά.

Ἐκτὸς τούτου ὁ κ. Μαυρογιάννης λέγει ὅτι ὁ μαθητὴς τοῦ Δοξαρά ἐν Ζακύνθῳ ζωγράφος Κουτούζης ἐφόρει, ἱερεὺς ὢν ὀρθόδοξος, «πλατύγυρον πῖλον, κατὰ μίμησιν τῶν δυτικῶν».

Καὶ ὁ κ. Μαυρογιάννης ἐπαναλαμβάνει ὅ,τι συνήθως λέγεται, ἀλλὰ δὲν ἀληθεύει. Ὁ πλατύγυρος πῖλος ἦτο, κ. Διευθυντά, ὁ πραγματικὸς καὶ ἀληθὴς πῖλος τῶν ἱερέων, οὐ μόνον ἐν Ζακύνθῳ ἀλλὰ καὶ ἐν Κερκύρᾳ καὶ Ἐπτανήσῳ, καὶ ἐλέγετο *σκιάδιον*, ἀπὸ τῶν *βυζαντινῶν χρόνων* ἔχον ἀρχήν. Ὁ ἀμφιβάλλον περὶ τούτου ἂς ἀναγνώσῃ τὸν Κουροπαλάτην. Τὸ γνωστὸν *καμελαύγιον*, καὶ τὸ σχῆμα ὃ ἔχει σήμερον, οὔτε ἀρχαῖον εἶναι ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ, οὔτε σημαίνει τι εἶναι *καλλωπιστικὴ* μεταβολὴ ἀπλῶς τοῦ καλογηρικοῦ σκούρου. Μέχρι τῆς προπαρελθούσης γενεᾶς, ἐν Ἐπτανήσῳ, ὅπου ἔτηρουντο πολλὰ βυζαντινὰ ἀρχαῖα, ἐφόρον οἱ ἱερεῖς τὸ *σκιάδιον*, τὸ ὅποιον μάλιστα ἀπενέμετο ὡς ἀξίωμα εἰς τοὺς προύχοντας καὶ ἀξιοματικούς τῶν ἱερέων. Ἀνάλογόν τι συμβαίνει σήμερον, ὡς πληροφρορούμεθα, ἐν Ρωσσίᾳ. Ὅστε κακῶς λέγεται τοῦτο ἀπομίμησις τῶν δυτικῶν.

Ἐν Κερκύρᾳ 4 Μαΐου 1894

ΣΠ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά

Τὴν 19 Μαΐου ἐγένετο ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ἐκλογή, πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀποθιωσάντων ἀκαδημαϊκῶν Ταῖνε καὶ Μαξίμου Δυκάμ. Κατὰ τὴν ψηφοφορίαν παρήσαν 33 ἀκαδημαϊκοί: τέσσαρες μόνον ἦσαν ἀπόντες: ὁ Λοτί, ὁ Δυρού, ὁ Λεσσέφ καὶ ὁ Περρώ· ὁ δὲ Ἐρεδιᾶ δὲν εἶχε δικαίωμα ψήφου, ὡς μὴ γενόμενος ἐπισημῶς δεκτός. Κατὰ τὴν πρώτην διαλογὴν αἱ ψῆφοι διανεμήθησαν ὡς ἐξῆς: Διὰ τὴν ἔδραν τοῦ Ταῖνε, Σο-